

GLAS SLOVENSKE KULTURNE AKCIJE

Leto IV. - 7 VOCERO DE LA CULTURA ESLOVENA 9. 4. 1957

V NAŠA REVIIJA

Te dni minevajo tri leta, kar smo na teh straneh spregovorili o potrebi nove kulturne revije ter o njenih nalogah. Govoriti danes o prvem je odveč: *Meddobje* je napolnilo — vsaj deloma — vidno razpoko v našem revialnem tisku. Dejstvo, da velik odstotek sodelujočih ni pisal, ali že ni pisal več, ker ni imel primerne tribune, je dovolj zgovorno.

Manj preprosto je vprašanje, ali je revija izpolnila svojo nalogo. Danes vidimo, kam smo hoteli in do kod — mislimo — smo prispeli. Še malodušneži med nami priznavajo, da se je revija vedno, če že ne mogla, pa vsaj skušala obdržati na začrtani poti. Nismo odkrivali Amerik. Naša katedra ni ustvarila nobenega velikana. Toda na njej se je marsikdaj oglašil kdo izmed tistih, ki so utihnili, in kritično spremljanje domačega kakor tujega ustvarjanja na literarnih in drugih poljih je že in še bo prineslo sadove.

Naslov revije, ki je napovedoval nebojevitost, a zaradi tega ne mrtvo vsebino, mnogim ni bil pri srcu. Z njim smo hoteli povedati, da želimo biti v slovenskem kulturnem življenju bolj to, kar so Francozi s svojimi glasili "La présence" izven domovine, kakor pa revolucionarno glasilo, ki bi moglo voditi slovensko kulturo v svojo smer. Tega naslova nismo dali iz boječnosti in odkrito povedano tudi ne iz ponižnosti: samo tja smo se postavili, kamor smo po zdravem premisleku sodili, da spadamo, prepričani, da je tudi tu delo potrebno.

Čas je že sodil in še bo, koliko smo se mogli izogniti najhujši nevarnosti: biti zgolj demagoško enodnevno zanimivi — kar bi reviji finančno pomagalo —, ali pa biti skrajno akademski. Tako ena kakor druga pot sta namreč dostikrat bralcem najbližji in urednikom — najudobnejši.

Ne vemo in še dolgo ne bomo vedeli, kaj pomeni naše delo. Morda nas bodo res sodili šele takrat, kakor pišejo z doma, "ko vas več ne bo". Vendar moremo že danes reči, da je *Meddobje* važen dokument našega kulturnega razvoja. Ni treba drugega storiti, kakor primerjati prvo številko z zadnjo, da se nam to jasno predoči. V tej stalno se gibajoči krivulji, ki je nikoli nismo hoteli spustiti preko začrtanih vzporednic, pa je tudi vsa zavozlanost izdajanja revije: razočaranja bralcev, sotrudnikov in — zakaj ne? — tudi urednikov, ko je šlo za to, kaj spada in kaj ne spada na strani *Meddobja*, so nastajala ne zaradi kakšnih osebnih kapric, ampak prav zaradi teh razmer, ki so se menjavale s časom.

Revija ni preprosta zmes: hoté ali nehoté izraža hotenje vseh, ki žive krog nje, in nekoč je že bilo rečeno, da bi dvajset najbolj kvalitetnih člankov na svetu moglo sestavljati idealen Reader's Digest, pa še vedno ne dobre revije. Težko je pričakovati od ljudi, ki so po večini že formirane osebnosti, neke uniformirane linije, tiste linije, ki bi dala reviji tako zaželeno enotnost.

Mimo mnogih čeri smo srečno prijadrali. Ena nevarnost je najhujša, ker je stalna: človek dostikrat stremi po tem, da bi zajel več, kakor pa mu dajeta prgišči. Saj včasih boli naša nemoč! V nemških knjižnicah so dokumenti o slovenski kulturni preteklosti, ki bi nam objavljeni delali čast. Nekje še vedno ležijo neobjavljena pisma enega naših velikih mož. Nekdo bi nujno moral napisati esej o tej ali oni stvari... Toda, kako vse to izpeljati? Ne samo, da ne živimo v rednih razmerah, kjer bi vsaj časa za kulturno delo bilo dovolj; tu sredi bogate Amerike — ironija! — smo tudi brez sredstev. Vsi, uredniki, sotrudniki, bralci, si kdaj zaželimo bolj dinamične, bolj zanimive revije, ali prav do popolnosti izpeljanih esejev in novel. Ne pomislimo, da smo vsi od prvega do zadnjega v celodnevni borbi za vsakdanji kruh in da nihče ni mogel in tudi ne bo mogel od revije prejeti kakšno pomoč za delo pri njej. Izjave iz psem, ki gredo od "pošiljam šele zdaj, ker nisem imel za znamke", pa do "ko plačam dolgove za knjigo, bodo otroci spet lahko v redu jedli", pač izvenijo drugače, kakor ljubljanske besede o "povečani literarni aktivnosti Slovencev v Južni Ameriki, katerim fondov ne primanjkuje"...

Kako bo v bodočnosti? S svinčnikom in papirjem v roki v hipu spoznamo, da se revija kljub žrtvam bralcev in sotrudnikov giblje na

Kdor zna pri nas le pisati, to je, črke delati, on je slovenski pisatelj; kdor je zveržil toliko in toliko verzov, on je slovenski pesnik, "nadepolni", če je mlad. "slavni" če je že malo starejši. Če je pa zraven še kak učitelj, uradnik ali pa še višjega stanu — omne tult punctum.

Povsod, v političnem, moralnem in družinskem življenju se nam pridiguje in prerokuje: Spoznavajte se, poboljšajte se, obrnite se na druga pota! Le v slovstvenem življenju je vse prav. Gorje mu, kdor bi se predržnil tukaj povzdigniti glas — glas vpijočega v puščavi: Bratje, iz te moke ne bo kruha!...

Da ne govorim dalje v prilikah in podobah: treba nam je kritike, kritike, na vse strani pravične in ostre; pisanje, ki ne družiti teh dveh lastnosti, ni vredno tega imena. Ali kritike se naši ljudje boje, kakor živega ognja... Kritika, krivica, kriminal in druge take so jim sorodne, grozne besede!...

Vpraša se, ali hočemo Slovenci imeti svojo književnost po zgledu drugih narodov ali ne. Če jo hočemo — treba nam je kritike: komur bi se moralo to dokazovati — temu so zastoj vsi dokazi! Če je pa nočemo, pa pustimo to igrarč in šemarijo ter se lotimo potrebnjših reči; saj dežela potrebuje delavcev, umnih, pridnih delavcev povsod. Krompir, pravičje, je steber in podpora naši deželi; o pesnikih se kaj takega še ni slišalo.

Velika zmeta je misliti, da kritika koga ostraši. Bog je hotel, da bi imela tako moč! Ali nima je. Pravi, dokazuj pevčetu še tako jasno, da njegove pesmi niso nič prida: se rajši jih bo imel — sovražil pa bo tebe!

JOSIP STRITAR,
Kritična pisma, 1867

Druge prireditve 1957

1. kulturni večer

v soboto 27. aprila točno ob sedmih
v salonu Bullrich, Sarandí 41, Capital

Dr. Vinko Brumen
OB MAJSKI DEKLARACIJI
V okviru Historičnega odseka.

Tretja prireditve 1957

v soboto 4. maja ob osmih zvečer
v salonu Dekleva, Jorge Newbery
in Córdoba

DRUŽABNI VEČER S.K.A.

Uprizoritev Carlo Goldonijeve komedije

"Skopuh"
in
žrebanje

III. Umetniške loterije

V tisku je novela

Zorko Simčič

CLOVEK NA OBEH STRANAH STENE

Izide v začetku maja.

(Konec na naslednji strani.)

Spregovoril je ob sklepu večerje tudi župnik Janez Hladnik, ki je uvodoma omenil, kako je prevzvišeni gospod škof že dolga leta pred vojno po njem poslal svoj prvi mecenski dar za komaj porajajoče se kulturno življenje med argentinskimi Slovenci — mecenski dar za versko revijo "Duhovno življenje". Pozdravil je prizadevanje Kulturne akcije in ji zaželel ves uspeh in božji blagoslov.

Po večerji je prevzvišeni zbranim gostom pokazal vrsto najnovejših barvnih skioptičnih slik, ki jih je prinesel iz USA, in ki kažejo versko življenje tamkajšnjih naših rojakov. Zanimiva izvajanja škofa so izredno prijetno in domače odjeknila med gledalci. V prijetnem kramljanju se je domače vzdusje, ki ga je prevzvišeni s svojo navzočnostjo prinesel, med naše kulturne delavce, že poglobilo. Kar težko smo se po nekaj urah poslovili od svojega škofa, iskreno hvaležni, da nas je počastil s svojo navzočnostjo ter nam je dal nove pobude in prav gotovo tudi nov zagon v našem kulturnem prizadevanju.

doma in po svetu

— Lansko leto so ljubljanski listi pisali, da je bila razprodana prva izdaja Prešernovih poezij, prevedenih v angleščino. Ivan Bratko, ravnatelj Državne založbe za Slovenijo v Ljubljani, pa odgovarja na neko anketo o slovenski knjigi v svetu, da je "Državna založba Slovenije s pomočjo subvencije oskrbela natis in razmnožitev izbora Prešernovih poezij v angleščini. Neki založnik v Angliji je nato dal ime svoje firme na razpolago, da je bilo natisnjeno na prvih straneh knjige ter prevzel razpečevanje knjige. Doslej ni bilo prodanih niti 200 izvodov in to po nekaj letih "prodaje". Inozemski založnik ni prevzel nase nobene rizika; samo od resnično prodanih izvodov je plačal Državni založbi 50 odstotkov izkupička. Torej polom prodaje in plasmana, čeprav so oskrbeli prevod znani profesorji angleških univerz, ki so nekatere pesmi tudi sami odlično prevedli. Državna založba je nato večino izdaj razprodala našim srednjim šolam kot pomozno berilo pri pouku angleščine."

— Cankarjev Hlapec Jernej je izšel v angleškem prevodu v New Delhiju; uvod v to izdajo je napisal Čedomir Minderovič.

— Založbi Slovenski knjižni zavod in Cankarjeva založba v Ljubljani sta se združili. Novo podjetje se bo imenovalo Cankarjeva založba. Vključeno je v tiskarski obrat lista Ljudska pravica; ravnatelj založbe je pisatelj Miško Kranjec. Izgleda, da so težave finančnega značaja narekovale to spremembo, v knjižnem programu pa je videti, da se misli založba posvetiti predvsem širjenju del marksistične literature. Izdajala bo vsako leto zbornike, ki bodo obsegali glavne članke in razprave sodobnih marksističnih teoretikov doma in v tujini.

DRUŽABNA PRIREDITEV SLOVENSKE KULTURNE AKCIJE

ki bo v soboto, dne 4. maja zvečer v salonu DEKLEVA
na Jorge Newbery in Córdoba v Buenos Airesu in ka-
tere posebna privlačnost bosta

*predstava Carla Goldonija
enodejanske komedije*

"SKOPUH"

*ki jo bo izvajal Gledališki odsek
v slogu baročne "Commedia dell'arte",*

in pa

III. UMETNIŠKA LOTERIJA

*z nad 20 originalnimi umetninami in
5 popolnimi dosedanjimi knjižnimi izdanji naše založbe,*

ima trojni namen: da se člani in prijatelji Slovenske kulturne akcije, pa tudi vsi drugi rojaki snidemo, pokramljamo in poveselimo —; da pride v slovenske domove spet lepo število izvornih slovenskih umetnin — in da potom loterije z združenimi močmi podpremo velike gmotne napore Slovenske kulturne akcije.

*Vabimo vse rojake k udeležbi
in nakupu loterijskih srečk!*

Posebej vabimo in prosimo naše člane in prijatelje, da sodelujejo pri razpečevanju le-teh. Uprava je te dni poslala domala vsem članom naše ustanove po 10 ali več srečk s prošnjo, da jih ponudijo svojim znancem in prijateljem. Iznajdljiva ljubezen do Slov. kulturne akcije in poznanje njenih resnih gmotnih neprilik bo gotovo vse vzpodbudila k vnetemu sodelovanju, da ne bo nobena srečka ostala neprodana.

Dne 28. aprila t. l. bo na Pristavi v Morozu Slovenski dan, ki ga priredi Društvo Slovencev ob sodelovanju vseh slovenskih protikomunističnih organizacij v Buenos Airesu. Ob 10. uri bo sv. maša na prostem, ob 11. uri spominska proslava 40. letnice majniške deklaracije, nato skupno kosilo, zaključne športne tekme, razdelitev diplom športnim zmagovalcem, belokranjski ples ter prosta zabava. Slovenski dan je praznik slovenske sloge in edinosti.